

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Скопје, 30 септември 2024 година

Соопштение за печатот

Ревизија на податоците во екстерната статистика за периодот 2022 – 2023 година

Во согласност со меѓународно пропишаните стандарди и политиката за ревизија на податоците за екстерната статистика, објавени во рамките на Методолошките објаснувања, Народната банка на Република Северна Македонија спроведува ревизија на објавените податоци за екстерната статистика (платниот биланс, бруто надворешниот долг/побарувања и меѓународната инвестициска позиција, како и движењата кај директните инвестиции) на редовна годишна основа.

Ревизијата произлегува пред сè од потребата за вклучување на новодобиените податоци од изворите на податоци коишто се прибираат со годишна динамика, со цел да се подобрат опфатот и класификацијата, односно квалитетот на прикажаните податоци.

Поконкретно, ревизијата на податоците во најголем дел се прави поради:

- Вклучувањето податоци од годишните прашалници за вложувањата во/од странство главно за 2023 година.
- Ревизијата на податоците за увоз и извоз на стоки за 2022 година, како резултат на добивањето дефинитивни податоци за надворешнотрговската размена на стоки за 2022 година.
- Вкрстената проверка на квалитетот на податоците од користените извори, што доведува до промени во опфатот на податоците и/или прекласификации заради подобар опфат и квалитет на податоците за 2023 година.

Платен биланс

Суфицитот на тековната сметка за 2023 година изнесува 55,6 милиони евра, односно по извршената ревизија покажува намалување за 39,7 милиони евра. Изразено преку релативни показатели, суфицитот на тековната сметка во однос на БДП за 2023 година по ревизијата се намали од 0,7% на 0,4% (намалување за 0,3 п.п.).

Најзначајна компонента којашто делува врз ревизијата на податоците за тековната сметка е **подбилансот на стоките**, преку зголемување на дефицитот во размената со стоки за 57,8 милиони евра, што произлегува од подобрата класификација на податоците кај работите на посредување.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Ревизијата на податоците кај **подбилансот на услугите** се однесува на зголемувањето на суфицитот за 1,8 милион евра, како резултат на подобриот опфат и прекласификацијата на податоците.

Дефицитот кај подбилансот на **примарниот доход** се намали за 6,2 милиона евра. Ревизијата главно е резултат на замената на износите од процената за новосоздадената добивка со остварените финансиски резултати, коишто покажуваат пониски нето-одливи за 8,7 милиони евра. Имено, поради релативно помалата остварена новосоздадена добивка во однос на процените за 2023 година, дојде до намалени одливи кај директните инвестиции во земјата за 19,6 милиони евра, додека ревизијата кај директните инвестиции во странство е во обратна насока и покажува намалени приливи за 10,9 милиони евра (повисока процена во однос на остварувањата).

Ефекти од ревизијата врз билансот на плаќање во 2022 и 2023 година

(во милиони евра, во %)

	пред ревизија		по ревизија		Разлика	Разлика
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
I. Тековна сметка	-797.4	95.3	-801.3	55.6	-3.9	-39.7
Стоки	-3,481.0	-2,576.3	-3,481.6	-2,634.1	-0.6	-57.8
Услуги	751.9	733.7	748.5	735.5	-3.4	1.8
Примарен доход	-568.4	-748.6	-568.4	-742.4	0.0	6.2
Секундарен доход	2,500.2	2,686.6	2,500.2	2,696.6	0.0	10.1
II. Капитална сметка, нето	0.0	-1.6	0.0	-0.9	0.0	0.6
III. Финансиска сметка, нето	-756.1	154.5	-760.1	95.9	-4.0	-58.7
Директни инвестиции, нето	-654.2	-523.1	-654.2	-488.1	0.0	35.0
Портфолио-инвестиции, нето	-52.1	33.8	-52.1	34.0	0.0	0.2
Финансиски деривати (освен резерви) и опции на вработените за купување акции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Останати инвестиции, нето	-321.3	37.7	-325.3	-53.2	-4.0	-90.8
Останат сопственички капитал	-3.2	-0.7	-3.2	-0.7	0.0	0.0
Валути и депозити	383.0	413.2	382.9	412.7	-0.1	-0.5
Заеми	-372.7	-403.2	-372.7	-403.5	0.0	-0.3
Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Трговски кредити и аванси	-321.7	23.8	-325.6	-66.2	-3.9	-90.0
Останати сметки за наплата/плаќање	-5.7	5.2	-5.7	5.2	0.0	0.0
Специјални права на влечење (Нето-создавање обврски)	1.0	0.7	1.0	0.7	0.0	0.0
Официјални девизни резерви	271.6	606.1	271.6	603.1	0.0	-3.0
Грешки и пропусти, нето	41.3	60.8	41.2	41.1	-0.1	-19.6

Ставки на меморандум

Директни инвестиции во странство	90.8	93.6	90.8	89.7	0.0	-4.0
Директни инвестиции во земјата	745.0	616.7	745.0	577.7	0.0	-39.0
Тековна сметка, % од БДП	-6.1	0.7	-6.1	0.4	0.0 п.п.	-0.3 п.п.
Трговско салдо (ф.о.б.) % од БДП	-26.7	-18.9	-26.7	-19.3	0.0 п.п.	-0.4 п.п.
ДИ во земјата % од БДП	5.7	4.5	5.7	4.2	0.0 п.п.	-0.3 п.п.

Напомена: Во финансиската сметка знакот (-) означува нето-приливи од странство. Кај девизните резерви знакот (+) означува зголемување, додека знакот (-) означува намалување на девизните средства.

Извор: НБРСМ, ДЗС.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Суфицитот кај **подбилансот на секундарниот доход** е зголемен за 10,1 милион евра, главно како резултат на вклучувањето на податоците за данокот којшто е наплатен/платен од инвеститорите при трансферот на добивката, добиен од годишниот прашалник за вложувањата во/од странство (зголемување на нето-приливите за 8,6 милиони евра). Промените кај останатите компоненти имаа слично влијание и се резултат на подобриот опфат на податоците од изворот платен промет.

Ревизијата на **капиталната сметка** доведува до намалување на дефицитот за 0,6 милиони евра, пред сè поради подобриот опфат на податоците во изворите.

Нето-одливите во **финансиската сметка**, по спроведената ревизија, се намалени за 58,7 милиони евра, во најголем дел како резултат на зголемените нето-обврски врз основа на трговските кредити (за 90 милиони евра), додека нето-обврските врз основа на директните инвестиции се намалени за 35 милиони евра.

Како резултат на вклучувањето на податоците од годишниот прашалник со кои се заменуваат износите од процената за новосоздадената добивка и пресметаните дивиденди, како и на вкрстените проверки на квалитетот на податоците, нето-обврските врз основа на **директните инвестиции** се намалени за 56,7 милиони евра, додека нето-средствата се намалени за 21,7 милиони евра. Намалените *нето-обврски врз основа на директните инвестиции* произлегуваат од намалувањата забележани кај сите три категории: реинвестирањето на добивката (за 33,5 милиони евра), меѓукомпанискиот долг (за 20 милиони евра) и сопственичкиот капитал (за 3,1 милион евра). Намалените *нето-средства врз основа на директните инвестиции* се како резултат на намалувањето кај меѓукомпаниските побарувања (за 12,1 милион евра) и кај реинвестирањето на добивката (за 10,5 милиони евра), при зголемен сопственички капитал (за 0,9 милиони евра).

Анализирано според насоката на инвестициите, **директните инвестиции во земјата**, по ревизијата, бележат намалување за 39 милиони евра, при што нивното учество во БДП се намали за 0,3 п.п. и изнесува 4,2% од БДП.

Во рамките на останатите инвестиции, позначајна ревизија бележат **трговските кредити** со зголемување на нето-обврските за 90 милиони евра, како резултат на подобрата класификација на податоците од платниот промет (пред сè прераспределба од работи на посредување со стоки во нето-обврски врз основа на редовниот увоз на стоки), како и подобра прераспределба на краткорочните трговски кредити помеѓу поврзаните и неповрзаните субјекти. Нето-обврските врз основа на **заеми** не бележат позначителна промена (зголемување за 0,3 милиони евра).

По ревизијата, **грешките и пропустите во билансот на плаќања се намалени за 19,6 милиони евра** и изнесуваат 41,1 милион евра (со позитивен предзнак).

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Дефицитот на **тековната сметка** за 2022 година изнесува 801,3 милиони евра, односно бележи зголемување за 3,9 милиони евра, при што показателот за салдото на тековната сметка во однос на БДП е непроменет.

Главна причина за ревизијата на 2022 година е вклучувањето на дефинитивните податоци за надворешнотрговската размена за 2022 година добиени од Царинската управа на Република Северна Македонија. Ова придонесе за зголемување и на обврските врз основа на трговските кредити за 3,9 милиони евра.

Грешките и пропустите во билансот на плаќања се намалија за 0,1 милион евра и изнесуваат 41,2 милиона евра (со позитивен предзнак).

Бруто надворешен долг, бруто надворешни побарувања и нето надворешен долг

Со годишната ревизија на податоците, состојбата на бруто надворешниот долг и на бруто надворешните побарувања се намали (за 106,6 милиони евра и 14,7 милиони евра, соодветно), што доведе до намалување на нето надворешниот долг за 91,9 милиони евра. Релативниот показател, бруто надворешниот долг изразен како процент од БДП, за 2023 година, по ревизијата изнесува 83,2%, што претставува намалување за 0,8 п.п., додека бруто надворешните побарувања изнесуваат 51,2% од БДП, што претставува намалување за 0,1 п.п.

На страната на бруто надворешниот долг, анализирано по сектори, ревизијата има најголем одраз во намалувањето на меѓукомпанискиот долг (за 96,1 милион евра), потоа кај обврските на останатите сектори (за 9,9 милиони евра), како и кај секторот „држава“ (за 0,6 милиони евра).

Ефекти од ревизијата врз долгот, побарувањата и нето-долгот во 2023 година
(во милиони евра, во %)

Сектор на резидент	БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ			БРУТО НАДВОРЕШНО ПОБАРУВАЊЕ			НЕТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ		
	Пред ревизија	По ревизија	Разлика	Пред ревизија	По ревизија	Разлика	Пред ревизија	По ревизија	Разлика
1. ДРЖАВА	3,785.1	3,784.5	-0.6	0.0	0.0	0.0	3,785.1	3,784.5	-0.6
2. ЦЕНТРАЛНА БАНКА	609.8	609.8	0.0	4,125.0	4,125.0	0.0	-3,515.2	-3,515.2	0.0
3. ДЕПОЗИТНИ ИНСТИТУЦИИ, освен централна банка	976.2	976.2	0.0	785.2	785.2	0.0	191.0	191.0	0.0
4. ОСТАНАТИ СЕКТОРИ	2,970.5	2,960.6	-9.9	1,243.9	1,243.5	-0.4	1,726.6	1,717.1	-9.5
5. ДИРЕКТНИ ИНВЕСТИЦИИ: Заеми меѓу поврзани претпријатија	3,121.1	3,025.0	-96.1	850.1	835.8	-14.3	2,271.0	2,189.2	-81.8
БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ	11,462.7	11,356.1	-106.6	7,004.2	6,989.5	-14.7	4,458.5	4,366.6	-91.9
БРУТО НАДВОРЕШЕН ДОЛГ % од БДП	83.9	83.2	-0.8	51.3	51.2	-0.1	32.6	32.0	-0.7

Извор: НБРСМ, ДЗС.

На страната на бруто надворешните побарувања, промената во целост произлегува од намалувањето на меѓукомпаниските побарувања (за 14,3 милиони евра) и побарувањата на останатите сектори (за 0,4 милиони евра).

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

По спроведувањето на ревизијата, нето надворешниот долг за 2023 година се намали за 91,9 милиони евра, пред сè како резултат на намалувањето на меѓукомпанискиот долг за 81,8 милиони евра и на останатите сектори за 9,5 милиони евра.

Меѓународна инвестициска позиција

Ревизијата на податоците во извештајот за МИП, покрај промените на должничките инструменти, опфатени во извештаите за бруто надворешниот долг и бруто надворешните побарувања, ги опфаќа и промените кај сопственичките инструменти, главно во рамките на ставките директни и портфолио-инвестиции. Ревизијата кај сопственичките инструменти произлегува од потребата за замена на првичните податоци од процената коишто се објавуваат со квартална динамика со податоците од годишните прашалници за вложувања во и од странство.

По спроведената ревизија, негативната МИП, нето, за 2023 година е намалена за 188,8 милиони евра и изнесува 8.311,3 милиони евра, односно релативниот показател МИП, нето, како % од БДП се намали за 1,4 п.п. и изнесува 60,9%. Намалувањето на негативната МИП, нето, произлегува од намалувањето на обврските за 207,6 милиони евра, при истовремено намалување и на средствата за 18,8 милиони евра.

На страната на средствата, позначителна надолна ревизија бележат директните инвестиции (за 19 милиони евра), при мали промени кај трговските кредити (за 0,3 милиони евра) и кај заемите (за 0,1 милион евра), при зголемување на останатиот сопственички капитал (за 0,6 милиони евра). Намалувањето на директните инвестиции произлегува од намалувањето на должничките инструменти (за 14,3 милиони евра) и сопственичкиот капитал¹ (4,7 милиони евра).

На страната на обврските, намалувањето произлегува од директните инвестиции (за 210,5 милиони евра), заемите (за 6,9 милиони евра) и трговските кредити (за 3,1 милион евра), при зголемување на останатиот сопственички капитал (за 8,9 милиони евра) и портфолио-инвестициите (за 4 милиони евра). Намалувањето на директните инвестиции произлегува од сопственичкиот капитал (за 114,7 милиони евра) и меѓукомпанискиот долг (за 96,1 милион евра).

Директните инвестиции, нето, се намалени за 191,5 милиони евра како резултат на намалувањето на сопственичкиот капитал и на меѓукомпанискиот долг.

Ревизијата на податоците за 2022 година доведе до намалување на негативната МИП, нето, за 18,6 милиони евра и изнесува 8.129,2 милиона евра, односно релативниот показател МИП, нето, како % од БДП се намали за 0,1 п.п и изнесува 62,4%. Намалувањето на

¹ Со вклучена реинвестирана добивка.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

негативната МИП, нето, во целост произлегува од зголемувањето на средствата за 18,6 милиони евра, како резултат на подобар опфат на податоците за сопственичкиот капитал во рамките на директните инвестиции.

Ефекти од ревизијата врз МИП во 2022 и 2023 година
(во милиони евра, во %)

	2022			2023		
	Пред ревизија	По ревизија	Разлики	Пред ревизија	По ревизија	Разлики
МИП-нето	-8,147.8	-8,129.2	18.6	-8,500.1	-8,311.3	188.8
Средства	7,648.1	7,666.7	18.6	8,394.6	8,375.8	-18.8
Обврски	15,795.9	15,795.9	0.0	16,894.7	16,687.2	-207.6
<i>Сектори</i>						
МИП, нето-држава	-3,425.0	-3,425.0	0.0	-3,776.4	-3,775.8	0.6
МИП, нето-централна банка	3,313.0	3,313.0	0.0	3,929.5	3,929.5	0.0
МИП, нето-депозитни институции освен централната банка	-1,330.0	-1,330.0	0.0	-1,326.0	-1,466.5	-140.5
МИП, нето-останати сектори	-6,705.7	-6,687.2	18.6	-7,327.3	-6,998.6	328.7
Средства	7,648.1	7,666.7	18.6	8,394.6	8,375.8	-18.8
Директни инвестиции	996.2	1,014.8	18.6	1,061.0	1,042.0	-19.0
Портфолио инвестиции	695.3	695.3	0.0	917.0	917.0	0.0
Финансиски деривати (освен резервите) и опции на вработените за купување акции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Останат сопственички капитал	6.0	6.0	0.0	5.2	5.8	0.6
Валут и депозити	653.5	653.5	0.0	650.9	650.9	0.0
Заеми	221.6	221.6	0.0	74.9	74.7	-0.1
Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Трговски кредити и аванси	1,212.4	1,212.4	0.0	1,146.8	1,146.5	-0.3
Останати сметки за наплата	0.3	0.3	0.0	0.6	0.6	0.0
Девизни резерви	3,862.9	3,862.9	0.0	4,538.4	4,538.4	0.0
Обврски	15,795.9	15,795.9	0.0	16,894.7	16,687.2	-207.6
Директни инвестиции	7,853.6	7,853.6	0.0	8,492.0	8,281.5	-210.5
Портфолио инвестиции	2,106.7	2,106.7	0.0	2,319.0	2,323.0	4.0
Финансиски деривати (освен резервите) и опции на вработените за купување акции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Останат сопственички капитал	3.3	3.3	0.0	3.2	12.1	8.9
Валут и депозити	471.0	471.0	0.0	462.0	462.0	0.0
Заеми	4,043.3	4,043.3	0.0	4,264.2	4,257.3	-6.9
Шеми за осигурителни, пензиски и стандардизирани гаранции	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Трговски кредити и аванси	1,062.6	1,062.6	0.0	1,110.2	1,107.1	-3.1
Останати сметки за плаќање	5.0	5.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Специјални права на влечење (нето-создавање обврски)	250.5	250.5	0.0	244.2	244.2	0.0
МИП-нето/БДП (%)	-62.5	-62.4	0.1	-62.2	-60.9	1.4

Извор: НБРСМ, ДЗС.

Народна банка на Република Северна Македонија Дирекција за статистика

Придружни информации

Временски серии податоци и методолошки појаснувања:

http://www.nbrm.mk/eksterni_statistiki.nspix

Следни објавувања: Календар на објавување податоци

http://www.nbrm.mk/kalendar_na_objavuvanje_na_podatoci.nspix

За новинарски прашања, ве молиме контактирајте со лицата од Кабинетот на гувернерот.

За подетални информации во врска со објавените статистички податоци, побарајте нè на: contact.statistika@nbrm.mk или на телефонскиот број 02 3215 181 локал 103 (или 110/108).